

РУСКИ НОВИНИ

ЗА РУСИНОХ У ЈУГОСЛАВИЈИ

Видава: Руске Пар. Просв. Друштво
Редактор: Мих. ФИРАК.

„Руски Новини“ виходза кажди ти-
дзень. — Предплата на рок 60 дни.
Адреса: „Руски Новини“ Р. Крстур.

Найважнєйши висти.

ПАТКАНІ ШЕ ГРИЖУ.

2. марта почал у Москви заш ёден вельки процес проци бўвших преднякох большевицкей держави. Оскаржени сү: Бўхарин, главни ученик большевицкей науки, Риков, бўвши предс. большев. републики, Ягода, шеф кирзавей Чеки, Раковски, бўвши предс. Українскай большев. републики, Крестински, Иванов и други, а шицки прето, же робели процы Сталіна и бўли у звязи зос Троцким. И сам Троцки, котри ше тераз находзи у Норвежкей, оскаржени за дїла ище зос 1921. року, кеди вон бўл на чоле большевицкей армїи та же теди сцел зруїц Леніна и Сталіна. Оскаржени тиж штирме професоре медицини, же отровели большев. писателя Максима Горкого и шефа Чеки Менжинского. — Паткані ше грижу и таманя медзи собў. То стари закон қаждей революцї.

АВСТРИЯ ШЕ НЄДА.

Од того часу, як австрійски канцепар — шеф влади, на домаганє Гитлера мушел приянц до австрійской влади або астр. гитлеровцох, почало ше на шицки страни у швеце писац и гуториц, же то значи початок конца самостойней австрійской держави. На то виявел Dr. Шушник у австр. парламенту, же вон и шицки австріянци стоя твардо на тим, же Австрія ма остац самостойна немецка и християнска держава и не да ше под команду Гитлера. — Позната ствар, же Гитлер би ўж давно на силу »присоединел« Австро Немецкей, да ше не бої Французкей и Англії. То би значело почац европску войну.

ДОГВАРЯНЯ АНГЛІЇ И ИТАЛІЇ.

По одстѹпу англійскога министра Идена, котри ше процивел окремому догваряню зос Италию и несцел Талиянном попущовац, почали ше у Риме догваряння медзи Англію и Италию о үшореню важних питаньох, котри ше обидвох державох тичу. Догваряння буду тирвац веци днї. Англійскі новини пишут, же Италия ставя тоти условия за споразум з Англію; 1. Англія признава Италиї Абесинијо, 2. Талиянске и англійске поморсксе наоружане на Штредоземским морю будзе єднаке, 3. Англія призна генерала Франка як шефа еспанскай народпей держави, 4. Италия достава єднаке право контроловац Су-єзки канал (найбліжша драга з Италиї до Абесини) як и Англія. — Чежко повесц, чи Англія на тото шицко пристане. Кед ше тоти догваряння розбио, англійска влада мушки задзековац и у Англії буду нови виберанки. До влади би ше мугол враци заш Иден и Англія би предлужела своё неприятельскую политику процы Италиї. Положай барз важні и од тих римских догваряньюх велько одвисни мир у Европи.

Нашо у Галичині

Об'є познато швету, же нашо браца у Галичини чежки живот провадза. Прето ше вони не з розкошу, але з нужди виселюю зос свойого краю до цудзини — так и до Босни, котри би напили фалаток насунного хлеба и лепшу долю за себе и своїх.

У Польскай горіше.

Кажди зна, же там тераз велько векина нужда, у якей нашо браца жилю под польскую владу, як то було пред войну. Галицки наш народ в на 85% паратски народ. То би само посебе не було зло, бо селянськи народ више здравши, зачуванши, непогубени, а полни в силох и способносцю за живот. Нужда зос того настава, же нашо браца там маю барз мало поля. Од тих 85% лем 5% маю понад 10 голъти поля, а найвекина векшина маю 2—3 голъти, на котрих селянска фамелія не може вижиц. Там нашо селянски фамелії маю до 8—10-церо души, а и веци. Кажди рок прироши коло 50 000 українскога народу, та цо далей више цеснівше. Уж івшка у Галичини живе на єдним квадратним километру 90 селянох, док у других краійох Европи 25—50.

На заробок до других державох як до Америки, лябо Немецкей івшка не можу пойсц як то пред войну мож було. Америка работнікох не прима, бо ма своїх веци мільони без роботи, а до Немецкей пушаю Поляки лем своїх Мазурах. Нашо маю дома гладовац и провадзи живот у такей велькай нужди, не чудо, же ше трафяю крадзі и други хиби, яки звікли буц лем у таких обстановох, дзе панує глад и остатня нужда.

Жем лем Поляком.

У Галичини були донедавна вельки польски и жидовски пустари, цо мали по веци голъти поля, як цали валал. Польска их влада парцелює и предава, але купиц то не може ніхто други крем Поляка и Мазура. На тото Поляки барз меркую, да ше не уйдае зос тей жеми ані єдному нашему селянови, за котру вон століттями свою крев розлівал у борби зос Татарами и Турками. На тоти парцели польска влада населюв Мазурах помедзі чисти наш народ, же би росло число Полякох у Галичини, цо в стари українски край, да го претвори на »Малопольську«. Даідзе-дагдзе ше трафи же ше уда и нашему селянови купиц фалаточок жеми, але лем потасмне, но то вон драго ма заплатиц.

Поляки прицискую

Крем тих бидох, прициска наш народ там и тата, же Поляци наш народ прицисли зос такими порезами, яких нігде на швеце нет, та ше ніяк не можу одплациц. А кед додаме ище и тата прешиліоване нашего народу у Польскай, дзе ше з нашим чловеком вообще не рахув, ані му ше бешеда не признава, гоч там нашого народу вст коло 5 мільони (крем тих ище 2 мільонах на Волиню) и телі арештованя, суди, цемніци, у котрих препада рочнє на сто и сто младих животох, будземе мац пред собу прави образ биди и нужди, цо наш народ под польскую владу подноши не праведно и не будземе ше велько чудовац теро-

ристичним вишадком в асистом, по то од часу до часу там явяно.

Поровнайме.

Описали зме чежки материяли, привати, газдовски и іще чежки народни живот нашого народу под польскую владу зато, да ми знаме чим баржей цепіц пілабоду що ю уживаме у нашей держави и да туту пілабоду чим ляжне вихаснеме за свою добро. Материялно Русини у векинині досидобре стоя, такей худоби, як там за Карпатами у нас ишак нет. У гайдовстве ше змага наш народ и ступа више на предок. Так треба робиц тиж у народно-просвітнім змаганю. Практично то значи: кажди Русин треба да є член „Просвіти“, кажда руска хижка да трима Руски Новини, да ма Руски Календар, дзены „Нашу Заградку“, кажды руски валал дужен мац с юю руску шпоровину касу-кооперативу, способны руски дзеци треба да иду до висших школах. Да можеме то веци дзеци школовац, зато би було потребно да мame свой руски интернат у єдним блізким варошу (найлепши у Вінковцах), бо рижни наши грекокат семінар у Загребу не може велько наших способных школярох прияц. На тоти шицки наш народни потреби треба да кажди наш свідоми чловек дума, да ше заніх стара и да за народни потреби жертвув.

Наша друкарня.

Знаме, же шицких Русинох интересує, як роби и як ше розвива наша нова друкарня Просвіти. Зато даваме ту кратки звит за прешли рок.

У прешлим року друковала наша друкарня Руски Новини тижньово, Рідне Слово двараз у мешацу, а од септембра и „Нашу Заградку раз у мешацу. Крем того видруковала Руски календар, Коляди и Вергел, красни побожни читаня за Крачуни.

У Друкарні робели стално двоме типографе и єден помочни роботнік.

У материялним погляду Друкарня закончела рок зос активу, то єст виплацела шицки свой потреби и остал чисти хасен Просвіти гоч в не вельки. А наша друкарня и не изде за вельким хасном, але лем да ше отрима и да може по то туншай цени друковац виданя нашей Просвіти. То ше и посыгло.

Як уж познато, за друкарню ма найвеци заслуги пок. парох керестурски о. Михайло Мудри, котри на ю даровал 35.000 Д. веци Преосв. Владика котри даровал друкарски материял у вредносци коло 20.000 Д. веци Преч. каноник Надь, котри даровал 15.000 Д., а веци цали руски народ, котри даровал на друкарню по возможносци а були и векши дарователь.

Прешли рок бул рок проби и вон нам ше добре удал. У новим року друкарня ма ище веци роботи. Зос щедру помоцу Преосв. Владики баш тераз ше друкове „Молитвеник за руски дзеци“. Будзе то перши молитвеник на нашей бешеди. Веци мame друкована даскељо просвітни книжки, школски книжки, часопис „Думка“, Церковни писні и Руски Календар. Од 15. фебруара мушели зме вжац ище єдного типографа, да можеме шицку роботу на време позвершовац.

Друкарня постала тераз главна сила у нашим просвітним змаганю. Више ше вона мушки подполінівца и куповац нови материял, да може цо лепше робиц. Зато барз вельку помоц даваю друкарні нови дарователь. Кажди нови дарователь на Друкарню кладзе нови цегелки до нашего просвітнога здания.

Большевицка армия.

По числу воякох московски большевици маю тэрэз найвекше войско на швеце. Рахуб ше, же у сталним кадеру маю большевици міліон и пол воякох, а вивежбаней резерви 10 мілійони. Дзелі ще тата армия на 100 пешадийски дивизій. Кажда тата дивизия ма 3 полки пешадій, полк дзелох, и ёден батальон танкох. Далей ёст 30 дивизій коняникох (кавалерия) кажда дивизия ма три полки кавалерії и полк дзелох и танкох. Ёст ище 10 дивизій моторизовані (вояки на моторах). Шицки тоти дивизій маю дзела проци авійнох и проци танкох. Большев. армия ма коло 8.000 танкох и 6.000 авійнох.

Була би то велька воена сила, кед би большев. держава була здрава, добре ушорена держава. Але слабосц тей армії лежи баш у кирявай диктатуры Сталіна, котри забива каждого и велького и малого, на кого лем сумня, же в проци ньому. То цалком ясно, же не може буц моцна и здрава держава, у котрой лем у остатніх 9 мешацох забити 31 державни предняк, сами бувши министри (народни комесары) и 300 других преднякох большевикох, цо були на високих положайох. Не може буц моцна держава, котра завера 500 директорох найвекших фабрикох и подприемствах, од котрих велі робя за войско и трэціна од іх поштреляни, а велі ще сами заштрелели. Войска такей держави не може буц моцна гоч яка би моцна була.

Гу тому Сталін дал у прешлим року поштреляц найспособнейших генералох (як маршал Тугачевски) — бал ше их. Скоро трэціну своіх висших официрох дал Сталін цо поштреляц цо позаверац. Маршалу Воронілову поставел двух политичных контролорох Мекліса и Шаденка и без іх одобрэнія не може маршал ніч зробиц. У военскай флоти на морю заштрелев Сталін трох адмиралох: Орлов, Сипков и Лудри.

Тоту слабосц большевицкай войски добре осетели Японцы и зато вони шмели завжац Манджурску и нападнуц на Китай. Знали, же большевици неспособни, да им то препреча

Кресцене руского народу у Києве.

988. року покресцени княз Владимир пошол зос царску византійску принцесу, тэрэз його винчану жену зос Корсуну до Києва, да покресци и свой руски народ. Владимир почал свою апостолску роботу од главного варошу Києва, а то не было чејкко, бо у Києве уж было вельо християнох особено медзи боярами и у войску, а и Русині не були християнскай вири прошивни.

О самим кресценю Киевляњох так приповеда руски літописец:

„Кед Владимир пришол до Киева и розказал позруцованац древени идоли и ёдни дал порубац, други на огню спаліц. А Перуна (главного поганского бога наших предкох) розказал привязац коню до хвоста и цагац зос грунка долу гу Дніпру, а ёден го човек непрестано бил зос железну паліцу, бил го не пре древо, котре іч не осети, але да поганьбі идола-беса. Цагали го долу до Дніпра и плакали людзе, бо ище не прияли християнску вири. Вец го руцели до рики. И Владимир розказал, кед дайдзе ще при брегу идол затрима, дриліц го далей док не прейдзе през дніпрово праги. Аж за прагами вируга Перуна вода на сухо и тото место ще вола Перунов Ринь.

Теди розказал Владимир, да ще други дзень шицки людзе позбераю на кресцене. „Кед дахто не придзе, богати чи худобни, тот мой неприятель“ — преглашал Владимир. Народ послухал и зишол ще. „Кед тата вира не була добра, княз и бояре би ю не прияли“ — гуторели людзе мэдзи собу. А зишло ще вельке множество народа. Пришол на Дніпро

Оглашка

Шицки писателе Руского Календара поволую ще, да цо скорей явя свойо статі (писаня), котри сцу написац за Р. Календар на р. 1939. и то на руску парохию у Ст. Вербасу. Такисто фотографії (слики) цо скорей послац, же би нам Календар цо красши вишол.

Статі треба писац кратки и цо ве-
цей в народного живота и за наш народ потребни и хасновити. Писац треба лем на ёднай страни. Термин посыланя статьях найдалей 1. май т. р.

Треба нам учительох.

Нет нашого валала дзе, би нам не требац поставиц учительох, а заш од войни на-
шо школяре нерадо иду до учительских школох. Док Серби и Хорвати барз любя тото зване наш го народ керуе. Пре вельке число школярох у учительской школи, держава почала сперац повекшоване число новых школярох у учительских школох. Ёден час при-
мали ще до учительских школох лем школяре, котри скончели штварту класу гімназії з одличним успіхом. То ёст лем таки школяре, цо ще сцу учиц и котрим наука ідзе лёгко до глави. Але родителе, котри мали таки дзе-
ци, думали себе, ша кед нам ще дзецко лёхко учи и сце ще учиц, будземе на ньго 3—4 роки ве-
цей троиниц, та годно дойсц до ве-
кішого паньства. На тот способ кус, покус остали учительски школи у нашей держави през школярох, бо штредні и слабши школяре ще там ве-
цей не принимали а добри ще не сцели до іх записовац. До учительских школох ще збивали уж лем дзивчата, бо то за іх ище найприкладнейша служба.

Але да ще не забудзе, же ёдного дня останю школи през учительох, у бюджетскай дебати виявел министр просветы п. Магарашевич, же ще на вінені до учительских школох буду примац лем хлапци. До тэрэз ще примали до іх лем звершени ученыц IV.
класі гімназії, а тэрэз ще буду примац и

княз, бояре и священици, цо их княз привед зос Корсуну. Шицки людзе вошли до води, одросли по шию, млади при брегу до першох, родителе тримали на руках дзеци, а священици зос брега читали молитви и кресцели на-
род, — як то видзиме на тей слики.

„И задовльни бул Владимир, же упознал Бога вон сам и його народ“ — піши наш літописец.

Церковна організація.

По кресценю Киевляњох ширела ще Христова вира з Києва по целай держави, разуми

одлични и бара добри школяре зос закончену гражданскую школу.

Барз добре зробя родителе, котри маю таки дзеци, цо маю условия за упіс до учительской школи, да вихаснью тоту нагоду, да іх запишу на лёт до учительской школи.

На тот способ осигураю фришко егзистенцию своїх дзецеох, а з тим ще одклоні недостаток учительох по наших валалох.

Мудросц живота

Жывот то не кніжка, котру мож и два-
раз читац.

Найлепши роки тоти, котри човек не
чита.

Праву Голгофу преживюв tot човек,
котри нікого нема, хто би му помог ношиц
його криж. А кед вон под нім спадне, нікого
да го дзвігнє, а кед вон будзе на нім при-
бити нет нікого, даму больом спалени уста
овляжи.

О долі нігда не гуторя тоти, котрим ще
добре ведзе.

Кед би на швеце не було нещесца, не
було би ані щесца.

Там, дзе шицки ходза на глави барз
шмишним випатра tot, хто ходзи на ногах.

Охаб людох, з котрима ще не можеш
згварц и погледай других прето, бо у ёдно-
сці и порозуменю щесце живота и шицка
його краса.

Хто плювие на родзени дзвери, того цу-
дзі дзвери вдеря по летох.

Не отверай дзвери свой хижі гоч кому,
а тим баржай чувай дзвери свой душі.

Доля преганя лем того, хто ще ўй руца
под ноги.

Буц човеком не так лёгко, як' велі
думаю.

Найкесцей зла роби човек сам себе.

Поведз мі у чим ужываш, повем ци яки
ши човек.

Ширце „Р. Новини“!

ше найперше по варошох, а вец по валалох.
Нігда не Русини Христовей вири не проци-
вельни, лем на сіверу предки іспакайших Русох
Москальох у Вельким Новгороду не сцели
ше покресци, та іх воеводи мушели их при-

силовац та таки и остал на тих Воеводох
спомин же „Путята хрестил огнем, а Добриня
мечем“. Замало було священикох а и тоти
були Греки, цо нашей бешеди не знали та
кресцене у oddalenых валалох ишло помали
то цалком розумліво.

О женидби.

Остатній дзень 1930. року дал Вселенски Архиерей Папа Пий XI. свой остатній благослов таго року у вельким посланію за цали швет под титулом:

«Християнска женідба зос згляду на днешні обставини, чежкосци и похібки у фамелії и у дружтву.»

У тим посланію верховни наш пастир точно описує:

природу християнської женідби и ей достоїнство; велькі неприятельські напади на саму природу женідби, як и на трояки благослов християнської женідби: на дзецко, на єдносци, вирносци и на Тайну Женідби.

На концу Вселенски Архиерей дава и поради шицким вирним, що им треба и як робиц, да у женідби заш завлада добри и здрави дух.

О тим важним посланію у друхих народох написани до нешка велі кніжки. По цалим швеце отримуюше виклади през цали тижні на основу таго послання. Виклади тримаю перши учени людзе. Таки тидзень отримани по одредзеню шицких католицких владикох прешлого року и у Загребу. Наскоро видзе велька кніжка о тих викладах и кажди там найдзе шицко, що потребно знац о женідби.

У тим истим посланію Верховни Пастир Христовей Церкви розказуб владиком и священиком, да чим лепше поуча своїх вирних о. св. Тайни Женідби, а вирни най поучую своїх дзецох. Кед людзе буду добре розумиц, що то женідба, теди буду и фамелії щешліви, а по фамелійох и цали швет.

Тот розказ Папи Пия XI. понукал и мнё, же сом одлучел у даскеліх науках на основи истого послання обробиц св. Тайну Женідби за своїх християнох, котри не маю нагоди, да о тим читаю други учени кніжки. Тоти науки видрукую нашо Руски Новини. Кед дахто од читательох ище дацо веци будзе жадац, най ше обраци на владическу канцелярию: достане потребни разтолкованія. —

ОБЩА ОФЕНЗИВА.

Два Божки организаций.

Два организаций установел сам Г. Бог и то едну у раю, кед створел человека, а другу кед го одкупел. Перша ше организация вола фамелія, а друга Христова Церква.

Обидва тоги организаций маю едну и исту конечну циль: да человека приведу гу Богу. Фамилия ма першу должност зос помоцу Божку зродзіц человека и виховац го, а Церква ма должност зос ласку Божку пошвецці человека и допровадзиц го до неба. понеже тоги обидва организаций установел

Кед то видзел Владимир, вон замодлел священикох зос Болгарской, од патриарха у Охрид, да му пошиль священикох Славянох, котрих би народ розумел. Тоти болгарски священіци принесли зос собу церковни кніжки писані на языку болгарских Славянох, котри преложели зос греческого языка славянски апостоли Кирил и Методий. Тот язык ше дакус розликовал од старых Русинох, але го вони ипак розумели. На тим языку служи ше и до нешка богослужене у наших церквох. На тим церковнославянским языку почали стари Русини писац и други нецерковни кніжки, дакус мишили живи руски язык, котрим народ наисце бешедовал и так на тей міланії церковнославянского (лебо староболгарского) языку и живей рускей бешеди писана шицка стара руска литература до конца 18. столітия.

На звонка ше християнска вира указовала у явним богослужженю и у будованю християнских церквох. У Києве на тим месце дзе стал идол Перун, поставил Владимир церкву св. Василия, котре мене княз приял на кресценю. На другим месце у Києве вибудовал красну церкву Пресв. Богородиці, що достала мене „десятину“, бо Владимир на ей отримаць одредзел дзеятину од своїх приходох.

На чоле рускей християнской церкви стал Митрополит у Києве. Веци були владичества у Переяславе, Чернигове, Турове, Переяславі.

Перши митрополит у Києве бул Грек, але други уж бул наш Русин славни митрополит Иларийон.

(Далей будзе.)

Бог, Вон им прето и обидвом Сам написал свойо вичини и непременліви закони.

Тоти закони не може пременіц ніяка людска власц: ані церковна, ані цивилна. Кед би іх даяка власц сцела пременіц, вона би не мишила до права самого Бога. Прето кажди людски закон, хтори би сцел мениц лебо подценьовац тогто, що сом Бог одредзел, роби страшне святочкрадство, хторе сцагув прокляство Боже на поєдинцох, на цали народы и на цали швет.

Ніхто вас не може звіщиц — незніщими сце.

Обидва организаций, фамелія и Церква, то діло Боже и вони установели на то да приводза человека гу Богу. Зато тоги организаций буду тирвац до конца швета покля буду людзе жиц на жеми. Обидва организаций незніщими. Аж кед вимре на жеми цали род людски, теди вимре и остатня фамелія, и зос шо престане истновац и Христова Церква на тим швеце.

Царски ше престоли з бегом часу превращаю, держави препадаю, народи вимераю, культури щезаю — а фамелія остава, бо в Бога и природна установа.

Общи потоп потопел людски род, а фамилия осталася.

Французка революция подминовала дружтво, поніжела людске достоїнство; Боже величество мушело сцекац зос церквох, — а фамилия осталася.

И кед би нешкайши большевики розбили шицки фамелії, Божи би ше закон не пременіл, вон би остал, якто и бул. Большевики ше зос свою криву науку розпадніо як до ше розпадає кажде циганство. Вони зробя место другима, а фамелія заси вирошнів так, як зіходзи ярне младе квіце зос в жиме отпочинует жеми.

Анти-Христ роби.

Уж св. Йоан Евангелист (у своїм 2. 3. посланню) опомина вирних, най ше клоня тих, котри не признаю Исуса Христа за Сина Божого. Вон таких вола „антихристами“ бо слухалю нечистого духа.

Таких було вше, а ест их барз вельо и нешка. И на цо най баржай рубу?

На Християнску фамелію и на христову св. Церкву. А прецо вони так робя? Прето, бо тоги два твердині сам Бог поставел, жеби души знаходзели у ніх свою охорону, подпору и силу. Вони ше медзи собу дополнюю, змоцнюю и єдна другей помога. Фамелія помога св. Церкву и ей діло спашеня душох, а св. Церква чува фамелію и ей Боже походзене.

Зато не чудо, же диявол наставел свойо дзела проців тих двох твердиньох, проців фамелії и проців Церкви. Вон так рапаху: *кед звіщице католіцкую Церкву, розпадніше и фамелія; кед розваліме фамелію, розваліше и церква.*

(Далей будзе.)

В. Юрченко.

Зос соловецкого пекла на шлебоду.

I. Сам.

(4)

Нервозно сом препровадзел тоту ноц. Вітор лебо птица рушела конар, а я уж будни. Задримал сом дакус аж над раном.

Кед слунко уж почало ошвицовац верхі леса, скопел сом ше и пущел далей. Першираз ми ше видзело, же там вишло, одкадз сом го чекал. Ясни дзень дэвигал розположене. Виграбал сом ше на найвисіше древо розпатриц край. Лем цо ше обрацім тадзи на юг, збачим широку стриберну смугу — рика Льохта. Радосц велька. Ту ма будз дзелка и варощик Луза. Поцешени, же знам кадзи исц, зишол сом и пошол швидко — бегцом. О годзину два я дошол до цилю. Предомну нігдзе нікого, лем широка вода, лес и смутни мир. Шеднул сом себе та думам, же як би прейсц тоту триферталі кілометра ширину. Луза була висока, силна, брудна и шметна. Вода видно не опадала, бо ношела гране, сухе древо, словом рика у тих странах, та природна метла, що ю Бог створел у тим дзивим краю, же би даяки порядок зробела у тих пралесох. Але ношела вона швидко до лядового моря не лем пралесово шмеце, було местами и криги.

Морщел сом ше, док сом ше припаратл. Ходзел сом брегом горе-долу додумовал ше згоди, але безнадійно. Пришол ми на розум стих псалма: „На риках вавилонских, тамо сидохом и плакахом“. Але и плакац не було

Просвіта у Дунайскай бановині.

Дунайская бановина, у котрой ест найвецей Русинох ма 1.152 народных школы, 4.820 учителькох и учительки. На початку того школскаго року у народных школах было уписано 193.000 дзеси. Гімназій ест 25 державны и ёдна прыватна у Смедеревской Паланке. зос 16.700 ученикох и 750 професорох. Учительски школы ест шири зос 415 ученикамі. Прыватны школы 4 Руски кадетски корпус и Институт за дзівчата у Білой Церкви, сербско-православна богословія у Карловіцах и немецка учительска школа у Вербаше. Граждански школы ест 31.

Новы бански буджет Дунайской бановини дава медзи дружтва и тоги просвітні подпоры: 300.000 Д. Соколом, 60.000 Д. Матици Сербской, 150.000 Д. Ядранской Стражи у П. Саду и 100.000 Д. за будоване церкви у Лазареву ў Сербії.

ПАЦІЄНТ И ДОХТОР.

Скоро шицки юздзе мало страх пред дохтором, а особено ше боя юздзе дохтора за зуби. Правда, ест и шмелі и тварди пациенты, але и вони часто траца своє шмелосц у почекалні зубного дохтора.

До юного зубного дохтора у Данцингу пришол ёден пациент и гварел, же ше вон ніч не боі и же є тварди та най мұ дохтор үнне зуб без инекций. Дохтор пристал, але лем цо долапел зуб зос қліцами и першираз поцагнүл тварди пациент скочел як збешніти, преврацел қарсцель, побил дохтора и порозбивал шицко ў ординациі. Шицко то поробел од велького болю. Ствар пришла пред суд и дохтор питал 15.000 одчкодовія за то, же го набил и за погубені ствари. На судзе ше дохтор и пациент поеднали, але ше дохтор зарек, же од тера зікому не будзе үнімац зуб без инекций.

нужно, ша води було и так веци як треба, а же мой положай бул горши од губернатороваго, и то правда. На дар з неба, не мал сом цо чекац, правиц сплав нет зос чим, бо шекера осталася при Рибченкові. Ёднє цо ми остало — преплівац. А чи я преплівам вислабени, а ту и шмати и торба з хлебом и рибами?

Попробовал сом з руку, же яка вода — жимна — ламе. Попол я брегом аж до першаго закрута, а там у воді при краю груба салфа Чи би ме вона не пренесла? Лем вона, бо ишак ту мушим лестовац.

Шицку надю сом здал на Бога, торбу заруцел на плеца, до рук длуго паліцу вжал, шеднул на цениши край салфа и одрил ще од краю. Ноги як зашли по колена до воді такай одревнели, а хладне ми як брамушки по цалим хрибце прешло. Вожел сом сцихах, бо цо далей, поставало ми страшнейше. Нашол сом ше як на мутним морю. Салфа груба, ледво сом ше з ногами на нея тримал; найменині мой нерозважни рух и я у воді.

Допол сом до стредку. Руки ми вистали веслац, а ноги одревніти як да ми их дахто з пилку резал; ліва була уж цалком не моя, бо ми од жимнага зацерпла. Престал сом робиц з руками у воді, та сом ногу сцел ожиц. Док я на ногу обрацел увагу, струя ми салфа обрацела крижком, я ше покивал и плюс до воді. Думал сом же озда ошалім у тим ляду и страху. И розум ми задубел, сами ше руки таргали за животом..

Вибулькнул сом з воді як зос огню. Преруцел сом себе на плеца торбу, бо ми ше

ЗБЕШНІОСЦ

Збешніосц обераца хорота, котрой причина ище непознати вирус, а состоі ше у появах помуценя свідомосци. Зараза ше преноши укушеннем од ёднай животині на другу і на члова. Збешніосц ше появлює на цалим швеце у главним найчастейше при псох і мачкох, вец при дзвівих жвирах, вовкох і швіньох. Чловек ше обычно заражує з укушеннем збешніостого пса, лебо даєней животині. Вирус у збешністей животині находзі ше у живіцах, а вец у шліни і мозгу. Збешніосц обычно звершуб зос шмерцу. През не рацству скору не може присц до зараженя. Шліна збешністей швіні ма найвекшу заразну опасносц, кед ше появя перши знаки збешністосци. При збешніню розликуєме 3 часцы:

Початна часц. Збешністи пес уж ше не влада як обычно, лебо постане злей волі, зацагує ше по закуткох гледаючи мир і заклон од шветла, кед го повола газда, не радо ше одзыва. Свойо место, левжане часто меня, указує якиш немир, гребе з ногами ходзі по дворе, параз станове, ягод да дацо уважно нюха заш забреше, лапа з писками коло себе, ягод да дацо лапа. Пес зна у тим часу газдови буц умиляти, док на страних людзох напада.

У дальшим розвиваню хороти поставаю пси віше баржей роздражени. Кед такого пса дахто домашні лем з руку погласка, а поготово кед му ше загрохи, зна укушиц за руку. Напада през причини на псох, з котрима ведно жил, шкрабе и куса гевто место дзе бул укушени. Воля за ёдзенем ше премені. Найлепши ёдло ледво доруши, вежне дакус до пискох и заш го пущи, док на концу недзба за пілким ёдлом. Пси беру до пискох и грижу нацо наайду. У тим ше часу видай же пси неможу лігац, же напада блюване, же

на главу здзала и плівам. Лядова жима у води щипала мою целю, як да го тисячи квачки роздзерали.

Боже! А кед не здогонім салфу... кед ме ту корч сцагнє?.. Прегинал сом ше, сіловал ше, на шицки способи сом плівал... а салфа ище далёко одомнє, несли ю габи предомну. Попатрим же дзе край... ані не видно.

Боже, помог, дай сили... салфа єдина надія, єдине спасені... И рубал сом воду з руками, руцал сом ше шицок, лапал сом ше габи и зос зубами. И уж нёдалёко — три метры, два, метер и уж... Силох понестава. Ліву руку мікорч почал сцагована. Боже, наисц?... пред очми мі ше зацмелю...

Рубем ище зос праву — ліва не моя. Подбивам ю з ногу, не дзвига ше... Господи, та уж ту мам препаднуц?.. Боже, будз милостиви, ище лем минутку, лем секунду, лем раз. Уж, уж, зос зубами, уж..., зошлісло ше. Боже, дай духа, ище раз... и облапел сом салфу, припил ше гу ней.

Лопоцело мі у першох, стрикало до слизох, цмело ше пред очми, а так и у мозгу. Шицок ше трешем. Корманьовац сом не мал сили, препущел сом ше габом. Одихнул сом дакус, попатрел: рика нагло круци на прави бок, а мою салфу ишне просто гу краю. Причекал сом згоду, кед сом найбліжей при краю бул, сциснул сом остатніраз свойого спасителя-салфу и руцел ше плівац гу брегу. Тераз сом уж не чул туту лядову жиму як на початку, рубал сом воду зос цалим целом и за даскељо минути вишол на брег. Шицкого ме тресло...

Легнул сом мокри до гущави, руцал сом ше, преврацал дас годзину, а вец сом уж не мог вецеі витримац. Розбегнул сом ше до леса и ровно бежал. Зограл сом ше та ме дакус прешло. Мерковал сом над планом: мам исц

маю жажду за воду, па гледаю воду и пробую пиц, але мало пию, бо ём завадзаю корчи у гарле. Надалей пси ліжку жем найдзены ствари грижу и цо можу од того літая зос свойого дома обычно сцекні, а кед то не можу вец грижу шицко з таку силу, же себе шицки зуби поламу. Кед ше им ўда сцекніц, вец блукаю ше праз ціля и одпочивку, и прейду часто вельки драги. Дому ше обычно не врацаю, но и кед ше враца, вец приходза попарани, розтаргани, забабрани, та ше зацагую до даякого заклону, ягод да ше боякари. Збешніти пес напада на каждого пса, котрого стретне на драже и гриже през гласа обычно за главу. Кед нападнuty пес сцекні збешніти не иде за нім, але бежи далей свойов драгов. Збешніти нес у борби ніда од себе гласа, док нападнuty пес ше надзера.

Збешніти пес ридко чловека подмукло укуши и нашада, але го укуши кед му при夺得 чловек на драгу. Збешніти пес гриже и свойо власне цело и одре часто власне месо аж до косци. Таки нападаі знаю дакус попуциц и вец збешніти лежки, чекко дихаючи, лебо стої; док му очи зачервенети. За кратки час приходза заш нападаі. Бреше збешніти пес прехріпнуту, якошик ягод у двогласу, а по першым збреханю приходзи длоге урлане. У тим часу збешнітосци не можу пси лігач ані воду ані храну. Сам попатрунок на воду виволуе корчи, котри давя животиню, ягод да ю задавя.

Збешнітосц тирва пол до три дні. Веца наступи час винемоглосци, найперше настаўа ослабене долней челюсци, прецо долня челюсци виши и писки отворени. Вец приходза ослабеня ногох, хвоста, мишицох и ногох. Пси ходза ганліво, заднім крайом заноша, хвост вини ягод да є завязаны и на концу животині, не можу ані ходзіц ані стац. У тим степену хороти схуднію пси нагло и барз па од загальней слабосци за кратки час загиню.

Крем шицких наведзеных знаках збешніні, ёст при псох ище ёдна фурма збешніні, дзе збешніти пес не будзе нападац, то т. зв. мирна збешнітосц. Така збешнітосц далёко меней опасна. (Даёй будзе) С. К.

на юго-запад гу железніци, а вона ма буц ту дэшкіа нёдалеко.

Кед сом ше так добре зограл у беганю, постало мі приємно, осетел сом глад, але сом не мал цо бец. Було уж гу вечару и як ше цмело, так и мой ход поставал віше помаліши. Цалу сом ноц пребул у ёдним празним древе гладні и мокри. Запаліц огень сом не могол, бо мі ширки розмокли.

Накадзі ше почало розвидняц, виграбал сом ше на вісшу сосну и розпартрел край. Нітве ніч сом не забачел. Ані рубану драгу, ані железніцу, ані ніякей ознакі живота, лем лес, дзивина. То мі барз зармуцело. Чи я не заблудзел? Ой не дай Боже лем то, бо препадніем гладні. Штурел сом руку до кишенкі, назгартал сом дакус мокри отрушині й лігнул галаво як найсмачнейши колач.

Рушел сом далей, але небязовни сом бул, же чи добре ідзем.

Блукал сом цали дзень, прешол безконачны сухостої, лезол по барох, мордовал ше а до глави мі стрикало цали дзень. Лем да не заблудзим, бо длуго так гладні не вітримам — спадніем, не станем вецеі...

И други дзень мі так прешол. Вистати гладні мотал сом ше як муха по тих пралесох. Кед сом на ёдзене подумал, та мі аж дихане ставало. Отупел сом треціго дня. Повітресал сом шицки кишенкі, жедол и половку самей кишенкі. Почал сом падац. Кажду сом годзину мушел прележац, а віше дружей. Господи! Так ше то ма скончыц? Даё же мі надія?...

Уж сом престал гледац драгу. Іще може дас дзень так вітримам, а вец гуя... на вики... Од тей думі сом ище баржей дурел, преврацал ше по жемі у розпукі. И преклінал сом дзень, кед сом надумад сцекац, и годзину, кед сом ше на швіт народзел и шицко на швеце... У тих страшных мухах, я ше моддел, да Бог

Крижевци.

Од другой недзелі Велького посту до Квітній недзелі будзе преосвяціні Владика робіц візитацію у парохійох Струмскага деканату. Початок на другу недзелю поста у Петровіцах, а докончэніе у Бачиніцах.

Рим.

Професор Дюорич тих днёх виложел на виставі у Риму свойо 50 образі. Там виложени и образы з Крестурскай церкви. Фотографій Крестурскай церкви у красным альбому придал Дюорич Вселеніскому Архібрею на памятку у прыватнай аудыенцыі. Папа Пий XI. препатрел тоти фотографіі. Вони му ше пачели и Папа похвалел професора Дюорича.

Радуеме ше и мы винчусме професору Дюоричові!

Немецка ше приправя.

За цо? — запитаце. Приправя ше за случай войни, да ю выграб, да не настрада так, як у шветовей войни. Уж теды немецкі учени хемікі винашли коякі „ерзаци“ з котрима заменявали тоти за живот потребни ствари, котрих Немецка нема, а од инкадз привесці не могла. По войни Немецка ище худобійша на рижні сирові матеріяли бо страцела колонії у Африкі. Гу тому наука шветовей войни паганя немецкіх учених, да видумую далей нови „ерзаци“, штучно направіні матеріяли, же би у случаю войни Немецка мала шицко свойо, цо потребне и за прекармене жительства и за саме войоване.

Так на приклад Немци робя рижні платна зос древа, вітрийол, бензін, масці за ёдзене и мідло зос углія. Нешка мож у Немецкай купіці такі шматы, плахты, парткі, котрих кед их сцече райбац як ше дотераз шматы райбали, розтопя ше на ліпкацу мачанку. Зато ёст окремі способ рапібаня таких шматох и при купованю достава ше цидулка з пораду, як ше дотичне платно ма райбац. Нешка Немци поша шмати направіні найвеці зос штучнай волни, цо ю права зос — млека.

Так то нужда шицкому науци.

пошле на міне голем жвіра, да лебо вон міне лебо я його поем...

Док сом так лежал збачел сом брезово младе древо. Здогадал сом ше же мі ище на пункту хлапцы приповедали, же бреза ма сок, цо го мож пиц. Прицагнул сом ше гу ней, закушел и почал вицировац. Указало ше сладкé. О даякі час сом очувствовал, же як да ожиююм. Урезал сом з бичаком глібшe и пил сом сок озда и годзину. Алё з того було мало хасну. Кед сом станул, рушел далей, почали жалудково муки. Думал сом, же ше мі черева потаргаю. Шицко сом вируцал.

Пол дня сом лежал без сілох. Боже, ратуй ме, чуй крик моій душі, змілуй ше! Ратуй, гоч зос руку конвоя! Умрец ту лешие, у блаце, Гісподи, якіе страшнелі... Ніхто не будзе знац же дзе... не пове сінові... дзе згинул оцец... Боже, змілуй ше!...

Лежал сом наполі живі, але сом ше борел за живот. Огрызол сом скору з ёднога древа, покадз сом достал. Жувал сом — смаковал. Заглушел сом дакус глад, станул и рушел по мали далей.

Док сом так з ноги на ногу крачал, збачел сом у ёднай видубеней сосні красне медведіе. Пришедніл сом, зацерпнул озда не зос страху, але з несподзіванкі. Медведіе упарло свой міли погляд на міне, а я наньго.

Баш теды кед сом уживал у тим младким сітвorenію Божім, з боку у лешие запраскало сухе грані, а міне як да хтошкі шепнул „сцекай“ и я нараз ліцел до гущаві на ліво. Цо далей, лес бул ридши. На мою радосц вошол сом до рубаного лесу. Прежетніл сом ше... Боже, ту іпак ёст озда якіш живот, бо знакі ту. Жили мі ше напольніли зос креву, живі ноги рушели. Ишол сом, ліцел сом. Дзешка и вистатосц скапала, а так и глад. Нагажел сом и на дражкі, а далей, ище сом ше баржей

Фашенги у Ст. Вербаше.

Руски Вербас нѣма ніяку просвітну организацію. Мал дилетанске дружтво за представи, котре було и красни представи давало, а тераз и то престало.

Прето добре зробели браца Коцури, котри лем нѣ давно започали свой просвітни рух, — и уж дома и индзей (у Керестуре) указали, же су свидоми Русини, а нѣ москове, як би їх на силу прекресциц сцели несовистни авантурістични агенти, пре котрих спревоцки наш народ так вельо страдал.

Щесце же наш трезвени и искусни народ нѣ подал ше шильком назови студентох четнікох и кояких трожендох попох, та и сам превидзел, же и вон шлебодни у Югославії, и же му непотребни пройдускитово агитаторе, да му розум соля, — та сам себе основал свою власну руску просвіту, т. е. просвітну организацію скапчану зос РНПД ом як просвітну организацію шицких югославянских Русинох.

Застрешени народ од новых „просвітавшох“ чежко було организовац пре терор народних одступнікох, котри ше лапали за кажде слово гоч дзе виповедзене, да ше вимсца своїм руским братом. Ту були нѣ єдни прешлідованя и нєвино осудзени, а було аж и таких адвокатох-братах, котри ше грожели, же нас шицких през граніцу преруца, а история, котрой правду нѣ мож зачиткац — пове своё о тих страданьох нашого народу пре одступнікох и укаже, же „правда все горою.“

зрадовал — предомну була бліщаца смуга — шини железней драги. Боже! Дзе ме ведзен? Чи на драгу шлебоди, чи до рукох конвоя?... Сетел сом ше того, як сом нѣдавно пред тим благал Бога, да пошле на міе гоч и конвоя, лем най ту нѣ згинем, а тераз уж виберам. Доганял сом сам себе.

Из молитву „най будзе воля твоя“ пошол сом попри шинох шимело без страху. Пришедшул сом, замар од щесца — як похібени...

Господи, щиро Ци дзекуем, же ши ме вивед на драгу... пребач, же сом на Це парик, падал до розпукі.

Поглядал сом ше, ослушовал... нігде нікого, цихо як у гробе... но здихнул сом себе, прежегнал ше, гайде... Господи помож и далей...

И забул сом за вистатосц, пущел сом ше по шлиперох помедзи шини бегцом. Пачела ше мі драга, бо була тварда, яку я уж давно нѣ видзел. За пол годзини сом ту вецей прешол, як по леше за три дні.

З кождым крохайом сом бул бліжей та цілю, України, синови, фамелій и шлебоди. Ішол сом, понагляя як та милей...

Нараз — гоп! Стої цошка предомну, не руша ше. Скочел сом на процивни бок як воно стало — воно стої. Принол по ярку бліжей, на человека не здабе, Іще бліжей... а бодай тебе... кілометров слуп, а на нім пише 15 км. Ага! Од початку железней драги потадз ест петнац кілометри — не вельо. Треба меркокац на себе, то іще Соловки!

И далей сом бежал, падал од слабосці, наберал духу и заш ставал и далей. Сили слабли..

Заш цошка... Упатрел сом ше... будка. Длugo сом з далбка обіходзел, опатрал и привидзовало ше мі, же когошик видзим, але ніхто ше нѣ озвівал. Приступел сом бліжей — згніти наскладані праги спод шинох... Одпочивац..

Длugo сом далей не раздумовал, зашол сом глібше на бок до леса и задубел гладни, вистати замарзнути. Преспал сом там и ютрейш дзень. (слідує II. часц III. кніжки.) Т.

Так ше стало и у нашим Коцуру. Перше ше зишла мала громадка наших младих, людзох, да ше организовані учіа свойому. Але тата мала іромадка на фришко наросла на вельку громаду — просвітну организацію.

Початок вінадзи чежки, а мі шицки знаме, же найчежши бул баш у Коцуре. Але братство и пожертвовна любов гу свойому шицки перепони премогла и тераз уж там свидомосц и просвітна робота аж вре.

Тоти подїї и свидомосц наших младих Русинох нового Коцура уж ніхто не може затаїц, гибаль заглулавени и упарті противніки народу руского.

Прето ше шицки радуєме, кед таке можеме твердзиц з нашим руским Коцуре.

Прето приемна несподзіванка була, кед млада коцурска „Просвіта“ (дилетанстки и шпивацки хор) пришли несподзівано до Вербасу, да забавя и просвітно дзвигаю своїх братох.

То було 26. II. вечар. Нѣ гледаючи материялни хасен, пришли члени „Просвіти“ на автобусу, бициклох и кочох и приготовили нам прекрасни вечар у своїх представох и наших мілих руско-українских писньох у рускій гостильниці вд. Иван Ирини.

Гоч не була представа на час оглашена руснаци вербаски пополнели нѣ лем вельку салу, але и шицки просторії тей гостильниці, а котри нѣ знали о тим банью, же нѣ могли участвовац у нашей народній забаві, вешелю и виразу братской любові.

Програма вечар бул такі:

- 1.) Прывіт гостох од страни вербацаньох,
- 2.) Хор одшпівал три писні українски.
- 3.) „Просвіта“, гумористицка актовка у у двух дійох.
- 4.) Хор три народни писні.
- 5.) „Ох, тата швекра“, комендю у єдним дію.
- 6.) Хор одшпівал три нар. українски писні.
- 7.) Законьчене з бешеду „Просвіти“ гу вербаским Русином.

Шицки точки програма були з вельким успіхом окончени и чежко пресудзиц хтори точки були лепше виведзены: чи шпивацкого хору чи способных дилетантох. И єдни и други зробели вельке и приемне вражине на слухачох, та лёгко мож було обачиц задовольство слухачох, котре наградзело шпивачох и представячох з частим кляпканьох.

Так нам мило и хасновіто прешол тот забавно-поучни вечар.

Вербацань.

РУСКИ КЕРЕСТУР

Жалосна появія случела ше у нашим валале. Даскельо школски дзеци влапени у крадежі же крадли цудзу конопу (пол метера) и інші, до чого дошли. Ту маме жалосну слику, як слабо нашо родителі на свой дзеци меркую. Но до тей велькай крадежі не прышли дзеци параз, мушели ше вони учіц з меншим, мушели ше сходзиц зоз зліма пайташами, а родителі тута не обачели. И у тим найвекіше зло, же велім нашим людзом шицко друге важнейше, як добре виховане своїх дзецих. А іще горшіе, кед оцец чи мац тримаю, же їх дзецико таке добре и ніч злого зробиц не може. Виновати и тот обычай, же ше у нас през дзень старши поросходза здому кой на роботу а кой на пратки и „бешеду“ (тераз вжиме) а дзеци з дому виганяю, да дацо сами не напаратую. Так ше дзеци ховаю поза домом, по драже и у кояких дружтвох.

Прешлого року були іешумии хири о дзивчатох, а тераз о дзецих цо вец будзе далей? Слава Богу ест и добри и розумни родителі, чо видза одкаль зло приходзі и сцели би го препречиц, але им други нѣ даю. Бо ест

таки лёгкомислені родителі, чо сами свой дзеци до препасци дриляю. Неприемно нам таке спомінац и писац, але мушиме, бо свой дзеци любиме и стало нам, да маю добру будучносц и добри глас. Застарани оцец.

Петровцы.

НОВІ БИЛИ КРИЖ У ЦЕРКВІ.

Тих дньох пошвеценні у нашій церкви єден наисце красни били виннівани криж, котри дарovalа церкви Павлина Сегеди родз. Югас. Иста уложела вельо труду, тронку и знаня, док нам дарovalа тута цо могла дарovaц, а на чим ей управа церкви и шицки мі Петровчане благодариме, як цо ей и при пошвеценню крижа заблагодарел наш о. парох. Як кума при пошвеценню крижа була мала пейц рочна Любіца Сегеди, дзивче Павлиново, котре своё зашпівані и зашпоровані пенежі 50 Динари даровало на церковні потреби. Наисце красни приклад пожертвовносці малого пейц рочно-дзеца.

Нова бурза у церкви.

Тих дньох достала наша Церква красну нову бурзу, заношне нѣ Божого Цела гу хорим. До терашня бурза була уж подрана, стара и потребно було набавиц нову. Наща ше єдна млада пара и то Колода Янко Митров и його супруга Штефанчик Юлияна, котри дали 100 динари на потребни материял, а нашо Керестурски шестри задармо зошилу бурзу и гу тому іще крашнє вишиту шкатулку за тримане ложички за причасц... Таке дацо зробиц то наисце лем шестри можу.

Шицким даровательом благодариме, и до Господа Бога модлімє винаградзене створицею.

Петровчане.

Цо пише бачи Дюра?

Бачи Дюра ше гнівал пре — Ержу. Бачи Дюра уж будзе писац о политики, у рукавицох.

Слава Ісусу Христу и на вики му слава Пане редакторе.

Но та пане, уж вам заш пишем гоч сом ше зарек, же нігда вецей пирко до руки нѣ вежніем. А на вас сом ше так барз спроцивел.

Дзе ви видали давац у новинох право гласа бабом. Баба Ержа, гварице писала. До хлопских роботох — баби беренце. Я од ганьби пред людзох нешлем висц. Ходзим по валале, а стретам людзох. Та так патрели на міе, як кед бим з мертвих воскреснул. А єдних сом аж и чул як ше розгваряю.

— Пала бачи Дура.

А други гвари:

— Ей, але ти глупи видно же не пра-вадзіши политику. Та ти не знаш же бачи Дюра уж у сукніх ходзи.

А то вон знаце думал же я и баба Ержа та єдно, лем кед сом почал бабу Ержу писац та же сом облекол сукню.

Изд модлім це наисце ши не розумни думал я себе.

Та ти не видзині, же то не єдно писане. Я пишем культурно, а тата баба так на просто. —

Но та цо вам будзем далей писац о тим моїм гніву. Можем вам лем тельо повесц, же пре тот гнів я пошол на школі. — На школі дабоме. Бул сом у Београду та там ме и поучели як до новинох треба писац, да ме баби не преберу, а да ше дахто не спроцивел. — Научел сом вельо койчого, чо вам пане и вашим новинам будзе на векіну часц служиц як єдна баба Ержа.

Мойо сунеди ше дознали кед сом прышол зос тих школох, та разглажели по валале же бачи Дюра пошол на поуку, та гінто кед сом ше врацел, уж ме обчековали як чу-

до, на концу валала. Озда думали же убегнем з малпышку до валалу, а на бицигли.

Но а я пришол помали пешо як єдному ученному чловекови и спада:

Ище сом анї нѣ поздравкал, а гевти уж навалели на мнѣ.

— Дзе сце бачи Дюро, ту тельо роботи а вас нѣт.

Уж зме почали з подписами, думали зме же вас премесцели.

— А други:

— О чим же бачи Дюро будзеце писац.

Я ше лем дакус ошміхнул, и запалел пипку, а вони знова на мнѣ:

— Будзеце о балох писац?

— Не — гварим я . . .

— О выберанкох . . .

— Апсолутно — нѣ. — Гуторим я поучено.

— О новей школи, о цеглох у валале, и о баґренкох.

— Яких баґренкох? — бо анї я о тым не знал.

— Ша о баґренкох цо ше виконую... Уж у валале не будзе баґренки лем ягода, тополя, ягода, тополя.

— О тым би ше дало агайце писац... Як же повсеме; кед будземе сцец умрец, кед ше у валале вирубу шыцки баґренки. Нѣ годни зме повесці: легли зме „под баґренки“.

— А о тым найлегчейше. Повсеме найпошёв гробар бетеліну, та повсеме — же зме легли под бетеліну. Уж теди мой сину шыцко єдно — чи лежиш под баґреном чи под бетеліну. — Алб анї о тым я не думал писац.

— Но та вец о чим? О тым як ше у валале побили, о новей школи?

— Нѣ, — о вонкашніх стварох?

— Алб, вец знаме... зйойча шыцки. — О Петровцох будзеце писац, лебо о Бачинцох.

— Алб, дзе? О политики у швеце будзем писац.

— А а а а а?

Аж розняли уста так ше зачудовали тоти людзе, а вец зме як процесия рушели з конца валала.

— Та о чим першее будзе.

— О чим? Видзели ви кед ше гінто зачервенело небо як даяка млада невеста.

Питал ше я, а од іх хтошка замурчал:

— Та то нѣ было як невеста, алб як того мадяра напригара — нос.

— Но?

— Но та о тым думам писац — бо то ма вязу зос политику, лем же другираз.

Так зме ше розишли. Я пошол дому зрадовал ше баби, а вона по валале повесці же сом ше врацел. Тераз кед сцеце може вам уж и баба писац, бо и так вона не годна так учено и у рукавицох.

Но а дотля щешліви вам пост и очистите чувствия — бо вельке ше строй.

Писане у Керестуре, пред майсторским балом езер дзевецастро трицец осмого року, а писал го

бачи Дюра в Керестуре.

У МЕШАЦУ МАРТУ — най ше членн побожних дружтвох модля на намиреня:

1. За дух правага покаяння, да ше шыцки людзе добре споведаю и достойно примаю найсвятійшу Причасц.

2. Да нашо легінс и дзівкі шорово нащывюю по нѣдзельлох и празднікох катехічны науки и да их добре запаметаю.

3. За благу шмерц шыцких, котры у тым мешацу умру.

4. За шыцких покойниках, а особено за покойных членох наших дружтвох.

ДАРОВАЛИ НА ДРУКАРНЮ:
Преч. Дим. НАДЬ, канонік, 400 д.
Янко Павлович Р. Керестур, 50 "

Дюра Павлович 50 "

Дюра Голік Ст. Тополе, 30 "

Сердчене давкуеме!

Нову румунску конституцию прияли Румуни зос общым гласаньем (плебісцитом) дня 24. фебруара. За конституцию гласало 99% гласатэльох. Румунска наисце жем вішліяких чудох и несподзіваньох.

Ото Габсбург ше неодрека престолу. На вісти новинох, же Гітлер неодлуго присоедині Австрію Немецкай виявел найстарши син остатнього австрійского цара Карла Ото Габсбург, же ше вон нѣ одрекнѣ права на австрійски царски престол.

Пейцорочни турски план наоружання. У шаленім обегованю за цовекшім наоружанем нѣ сце анї Турска заостац, гоч яка вона нешкі малка, худобна и (слаба и спада до Азії, а нѣ до Европи, бо у Европи ма лем малки фалат жемі зос Цариградом.) Турска влада виробела пейцорочни план наоружання. У тим часу ма ше повекшац воздушне наоружане, направиц фабрика бомбардерох, танкох и дзвлох, збудовац нови 20 подводни ладі и увесці войскову должності и за жени. То ето найвекши бриги Турской.

Процы вимераня Французох. Паризки кардинал Вердіе написал пастирске посланіе шыцким Французам, у котрим виноші жалосну правду, же Французох віше менай и менай на швеце, бо французы жени нѣ сцу родзіц дзэци. Лем жажда тѣлесного уживання найвецей тому виновата. Млади пари муша поштовац главни закон женайды, а то в дзэци родзіц и дзэци ховац. Держава заш должна помагац фамелій, цо маю веций дзэци.

Война и у Еспанії и у Китаю як да узихла. Нет векших биткох анї побідох. Японцы заштрелеви свойого генерала Фушишіма, бо ше слабо процивел ширеню большевізму у свойі дивізії.

Держави балканскаго споравуму маля свою нараду у Анкари у турской престоліні. Заключели, же ше буде далей тримац Союзу Народох и же признаваю Абесінію Итаії: Югославія и Румунска уж направіли приятельски споразум зос Итаію та ше половую и други два держави балканскаго споразуму, Греческа и Турска да тото исто зробя.

Контролу земледліства уведла Сіверна Америка. Там од тераз будзе влада одредзівац кельо хто шме пошац жита, кукурицы, памуку, рискаши и догану и тиж кельо ше шме предац. Закон тот сце препречиц превельку продукцію и осигурац земледліцом добру цену.

НАШО БОГОСЛУЖЕНЕ У ПАРИЗУ.

У Парижу ест велько наших людзох грекокатолікох, а ище веций их ест поза Париэм у рижніх местах, котры дотерац були без священіка. Тераз им Преосв. митрополіт А. Шептицкій послал о. Перідона и вон служел першу Службу 6. фебруара у голандской католіцкай церкви у Парижу.

На Службу пришол и паризки римокат. владика Шатал, даскелі министри и цосланицы рижніх державох. О. Перідон отримал казань о нашей рускай грекокат. церкви и о нашем народу. Церква була полна наших людзох, Голандезох и Французох.

КРАТКО: У МЕКСИКУ на варошык Киза нападла юнда банды од 200 толвайох. Жителі ше бранели храбро и аж по 5-годзіновій кирвавай борбі з помоцу других валалох одбили толвайох. Були велі забіги и ранети. — ВЕЛЬЖИ чловек може буці кажди але — лем тѣлесно. Американец Др. Рілд хвалі ше, же винашол лік, од котрого з малкого чловека вирошне вельки. — ФАБРИКА оружия Круп у Немецкай 1932. року мала 45.000 работнікох, а ішкі дава работу 176.000 работніком. — ШМЕРІЦ ИЗДАЙІК. У Шанхая, котры тэраз тримаю Японцы, нашли одрубану главу редактора китайских новинох котры писали за Японцох. При главі була цидулка, и на ней написано, же так будзе кождому Китайцу, котры пойдзе служыц Японцом. — ВОЙСКОВУ СЛУЖБУ у Австрії предлужели од 12 на 18 месачи. — ВАГОН вітрилону згорел у фабрики „Мечник“ у Ст. Бечею. Даскельо работніці попечени.

Наша Держава

НАШО ШКОЛИ. Миністер просвіти Дим. Магарашевич гварел у Нар. Скупштині же Югославія ма у шыцких школах міліён и 430.000 школьніх. До основных школах ходзі ище премало дзэци (лем 9 проц. шыцкага жительства у державі, а у других державах 12—13 процента). Зато у штредніх школах мame превелько школьніх и же прето у Югославіі ест велько интелигенціі без роботи. Ту треба будзе направиц павзу и число таікай интелигенціі зменшац. Зато ше тэраз за єдно време не буду отверац нови гімназії. — Найвецей неписменых ест у Вербаскай бановіні 65 процента, а найменай у культурнай Словенії лем 4 процента. — Велі посланицы признавали міністру Магарашевічу, же ше наисце трудзи, да за народну просвіту цо веций зроби.

НАШО ГАРЕШТИ. Югославія ма 11 вельких гарештох (казнени заводы). У ніх ест места за 6.270 особы, а початком того року було у гарештох 8.545. од того 8.098 хлопи. Число гарештантох рошне. И так пренілого року пришло до гарешту нових 3 784. особы а вишло (од shedli свою кару) лем 1.641.

КАЖДИ 19-СТИ одросли чловек бул на судзе у Югославії року 1936. предаяку кривицу. Так гварел сам миністер Правды Симонович у парламенту.

ВЕРСКА ПОРЦІЯ сербскоправосл. церкви у Герцеговіні виноши тэраз 7% на державну непосреднну порцію и 030% на плацу держ. уряднікох. Тельо одобrel миністер фінанцийох.

БУДОВЛЮ ЦЕРКВИ СВ. САВИ дума нови сербски патрыарх Гаврило попонагляц и зато ше почне зос вибераньем на туту церкву у целей держави.

СЕРБИ У САВСКЕЙ БАНОВІНІ заставлени. Так ше скаржел у парламенту директор Сербской банкі у Загребу Мікашинович.. Вон гварел, же Серби у тей бановіні чежко приходза на високі положай.

ПРИЯТКИ СЕРБСКОПРАВ. ЦЕРКВІ Мин. Правды Симонович виявел у Нар. Скупштині, же сербскоправосл. церква ма рочн 320 міліёніонія прыятку, од державі и од свога „верскага“ прірезу, котры бій держава убера.

Жем под аренду
Хто сце вжац жем у Сріме у Петровскім хотаре 32 кат. ют. на веций рокі, аренда у житу и кукурици — най ше обяви гу:

Сабов Владо

Р. Керестур.